

פרוטקול מס' 197

מישיבת ועדת הכלכלה
יום שלישי ה' בטבת התשנ"ח, (06.01.1998), שעה 10:45

נכחו:

חברי הוועדה: אבי יחזקאל - היו"ר
יהודה הראל
אברהם פורז

מזמנים: חה"כ מיכה גולדמן

משרד החקלאות:

פרופ' אדנון שמשוני - מנהל השרותים הוטרינריים
ד"ר בוריס יעקובסון - שרותים וטרינריים
ד"ר שמואל פרל - שרותים וטרינריים
ד"ר טומי שדה - שרותים וטרינריים - ירושלים
ד"ר אריה ליטבק - שרותים וטרינריים - ירושלים
מיכל סגן-כהן

משרד הבריאות:

ד"ר אלכס לוונטל - מנהל המחלקה לבריאות הציבור
ד"ר אליס גרוס - לשכת הבריאות - ב"ש

משרד הביטחון - מפקדת קצין רפואה ראשי:

סא"ל עופר שפילברג, ד"ר
סא"ל חזי שם-טוב
רס"ן קובי חביב, ד"ר
סרן ענת אלביצקי, ד"ר
סגן אייל קלמנט, ד"ר

עירית לבנה - ממונה על חינוך לבריאות, משרד החינוך

משרד לאיכות הסביבה:

דוני קומר - סמנכ"ל אכיפה וחינוך
רינה צ'רני
יואב גולדיאק

משרד לביטחון פנים:

סנ"צ עידו גוטמן - ראש מדור סיוור
רפ"ק ג'ודי אליוב - מחלקת חקירות
רפ"ק אסנת צור - לשכה משפטית

ההסתדרות הרפואית הוטרינרית:

ד"ר ישראל גלס - יו"ר
ד"ר משה רפאלוביץ - חבר מחירות
ד"ר גידי ציפורי - חבר מחירות

ארגונים להגנה על בעלי חיים:

אתי אלטמן	-	דוברת "תנו לחיות לחיות"
בני שלזינגר	-	יו"ר "תנו לחיות לחיות"
עו"ד דני שרמן	-	"תנו לחיות לחיות"
ריבי מייאר	-	יו"ר העמותה למען החתול
טרודי גפן	-	נו"ח - ארגון גג של עמותות להגנת בע"ח
שאול לפיד	-	מנהל צער בעלי חיים - חיפה
ג'קלין האן-אפרתי	-	צער בעלי חיים - ירושלים
ד"ר דגנית בן דב	-	צער בעלי חיים - ת"א
נינה נטלסון	-	אגודת ח"י
מיכל תירוש	-	אגודת ח"י
נעמה בלו	-	פינוי חתולים

ארגון הוטרינרים לחיות מחמד:

ד"ר אמיר בוד	
ד"ר אייל רונן	
אליעזר פרנקנברג	-
ד"ר אלי גפן	-
רשות שמורות הטבע, מנהל חטיבת מדע	-
זואולוג אוניברסיטת ת"א	-

מנהלת הוועדה: לאה ורוןקצרנית: חנה כהן

סדר היום: התפשטות הכלבת והזבקותו של האדם השלישי בשנה האחרונה במחלה - הצעה לסדר היום של חה"כ מיכה גולדמן.

התפשטות הכלבת והדבקותו של האדם השלישי בשנה האחרונה במחלה -
הצעה לסדר היום של חבר-הכנסת מיכה גולדמן

היו"ר אבי יחזקאל:

בוקר טוב, אני מתכבד לפתוח את ישיבת הוועדה. לצערי הגענו למצב שבשנת ה-50 של מדינת ישראל אנו עוסקים בסוגיית הכלבת. זו נסיגה, משום שלמעלה מ-35 שנה לא חלו בני אדם בכלבת וכמובן שלא היינו במצב שהצריך דיון בוועדה של הכנסת. היום ננסה להיכנס לעובי הקורה ולהגיע אולי לפתרון הבעיה.

מיכה גולדמן:

ביקשתי להעלות את הנושא הזה כהצעה דחופה לסדר, בגלל המקרים שהיו בשנה האחרונה, שכתוצאה מהם נפטרו שלושה בני אדם ממחלת הכלבת. הדיון בנושא היה לפני כשלושה שבועות ואני שמח שיושב ראש הוועדה זימן את ועדת הכלכלה במהירות. חשבתי שיש צורך בפעולה משותפת של כל הגורמים, למרות שאני יודע שיחד עם הפעולות שנעשות על ידי משרד החקלאות שאחראי על התחום ועל הטיפול, ישנן גם אגודות ועמותות שכל אחת מהן רוצה לשמור ולהבטיח שלא יהיו פגיעה וחיסול של בעלי חיים.

אני יודע שזה לא פופולרי לעסוק בזה, מה גם שמשטרת ישראל צריכה לשמור על אכיפת החוק, וכאשר היא רואה פעולות לחיסול כלבים נגועים, כלבים שיש לגביהם חשש או כלבים שלא קיבלו חיסון, זאת כדי להבטיח את שלומם של האזרחים, זה מחייב אותה לעצור את אלה שמנסים לחסל את הכלבים הנגועים. אני יודע שהתקיימו פגישות בין מנכ"ל משרד החקלאות וסמפכ"ל גבי לסט לגבי הטיפול בנושא הזה.

אנו לא יכולים להיות שונים ממדינות המערב המתפתחות גם בטיפול האוראלי. אנו חיים בסביבה ובקווי תפר ששם המודעות לנושא פחותה. אני אומר זאת בלשון עדינה, כי עם לא נעשה מספיק ואין מודעות לגבי טיפול המנע. מאז 1956 משרד החקלאות יחד עם משרד הפנים הגיעו לפריסה של 120 רופאים וטרינריים ברשויות המקומיות, כדי להבטיח טיפול מנע ולבצע פעילות הרבה יותר מסודרת. כראש מועצה לשעבר אני מכיר את הנושא מקרוב ויודע על הפעולה החשובה שנעשית ביחמתם של משרדי הממשלה ועל התקציב המוקצב לכך בתקציב הבסיסי של הרשויות המקומיות.

מאז 1967 ישנה כניסה לא מבוקרת של בעלי חיים מהשטחים, ובאזור רמת הגולן ידוע על אזורים שלא נעשית בהם שום פעולה מבוקרת למניעה. יש כניסה של עדרי צאן וכניסה של בעלי חיים בצורה לא מבוקרת. עובדה זו מחייבת פעולה הרבה יותר מעמיקה כדי למנוע את התופעה.

אני פונה לעמותות שרוצות להבטיח ולשמור על שלומם של בעלי החיים: כשיש מגיפה, צריך לפעמים לטפל בדברים כואבים. אם זה לא כואב ולא צועקים גם לא יהיה טיפול ולא תהיה שום פעולה. אני פונה גם למשטרת ישראל - נכון שמדובר באכיפה של חוק, אך כולנו יודעים שיש "בית שמאי" ויש "בית הלל", במקרה זה העמותות צריכות לפעול כ"בית הלל" ומשרד החקלאות צריך לפעול כ"בית שמאי". תפקידם של אנשי משרד החקלאות לפעול כ"בית שמאי" זאת כדי לא לחזור למצב שהיה לפני 1956.

ועדת הכלכלה
06.01.1998

היו"ר אבי יחזקאל:

לפניכם מפה שבה מסומנים האזורים נגועי הכלבת. לפי מפה זו, למעשה בכל העולם יש את תופעת הכלבת וניתן לומר שמדינת ישראל בחברה טובה. אך בכל זאת אנו רוצים לקבוע סטנדרטים אחרים. אם אנחנו ממפים את הארץ, אנו נוכחים לדעת שבכל הארץ יש אזורים שהם עם פוטנציאל לכלבת.

המצב שנוצר מעורר מספר שאלות: א. איך קרה שבשנה זו נפטרו אנשים ממחלת הכלבת? ב. מה עושים בענין החיסון הפרטי? ג. מה המשמעות של החיסון האוראלי ומדוע הוא לא מתבצע?

לצורך הדגמה חיה קיבלנו את אישורו של יושב ראש הכנסת להכניס לכאן כלב, ואנו נדגים את אחת השיטות האפשריות כדי למנוע את התפרצות מחלת הכלבת. בשיטה זו ניתן להגביר את הבקרה והרישום של כלבים וחתולים פרטיים.

ההישג הראשון, שפרופ' שמשוני הודיע עליו, יהיה באמצעות תקנה שתאפשר בתקופה הקרובה לוטרנירים פרטיים לתת חיסונים לכלבים ולחתולים. עד עתה חתולים לא היו חייבים בחיסונים.

עד היום אין במדינת ישראל מעבדה שחוקרת את מחלת הכלבת. אנו נהיה חייבים לסייע על מנת שתוקם מעבדה לענין זה.

פרופ' שמשוני אמר שהוא מאמין שעד תום שנה זו, ובמידה ויימצאו המקורות הכספיים, יחודש החיסון האוראלי. הסברו של פרופ' שמשוני שיכנע אותי לוגית, מדוע היה עד עתה עיכוב במתן החיסון האוראלי.

המטרה שלנו היא שבשנת ה-50 למדינת ישראל לא ימותו מכלבת, היינו, שלא תהיה לנו "מתנה" הפוכה. האבטורד הוא שבמקום להתקדם אנו הולכים ומתדודרים.

עתה נראה הדגמה להתקנת סימון אלקטרוני בכלב.

(מדגים - ד"ר אריה ליטבק)

אריה ליטבק:

הסימון האלקטרוני נעשה על ידי שבב קטן בגודל של פחות מסנטימטר ובקוטר של 1.5 מ"מ שמושתל מתחת לעור. היתרון של סימון זה, שאנו יכולים לעקוב אחר הכלב משך כל חייו ואנו נדע את כל הנתונים בהתאם לרישום במחשב. סימון זה יחליף את הדיסקית שהיתה תלויה על צוואר הכלב ודרך קבע הולכת לאיבוד, כך שלא היינו יכולים לדעת על עברם של הכלבים שהיו נאספים. באמצעות שבב זה נוכל להציל הרבה כלבים. בעיריית ירושלים וברשויות אחרות משתמשים כבר היום בסימון זה.

היו"ר אבי יחזקאל:

שבב זה פותר למעשה גם את הבעיה הגיאוגרפית, היינו, עד היום כלב מירושלים היה חייב ללכת לוטרניר בירושלים כדי שיקבל חיסון. מעתה כלב מתל אביב יוכל לקבל חיסון בירושלים או בכל מקום אחר. מהבחינה הזו תהיה בקרה על הנושא באמצעות מאגר מידע ארצי שיאפשר לעקוב גם אחר הענין של איכות חיים, מחלות וחיסונים.

בהשתלת השבב האלקטרוני בגופו של הכלב אין התאכזרות כלשהי, כי הפעולה אינה כואבת ואינה מציקה לכלב.

ועדת הכלכלה
06.01.1998

אריה ליטבק:

בתוך המחט ישנו שבב שמושתל בצד שמאל בעורף הכלב. באמצעות סורק זה עוברים מעל האזור המושתל, יש צפצוף ואז מופיע הברקוד - המספר שמופיע אצלנו במחשב.

היו"ר אבי יחזקאל:

בעיקרון זהו פתרון, שאיני יודע מה מידת האפקטיביות שלו, אך הוא אחד הפתרונות האפשריים ואולי הרצויים למלחמה בכלבת.

במהלך השנה האחרונה היתה ירידה במחירי החיסונים. אני מציע שהוטרינרים הפרטיים יודיעו על מבצע, שבתקופה כלשהי הם יחסנו במחירים נמוכים עד כמה שאפשר. קיבלתי תגובות מוטרינרים על כך שהם מוכנים להירתם למאמץ הזה.

ארנון שמשוני:

אני מבקש לפתוח בסקירה קצרה על מחלת הכלבת, משום שהוטרינרים חושבים שמה שהם יודעים על הכלבת יודע כל אחד. אנשים מן היישוב יודעים מעט מאוד על הכלבת ולא מבינים את המחלה, לא יודעים שמשך האינקובציה הוא עד חצי שנה, לא יודעים שמאז שהנגיף מגיע למוח אין תקנה לאותו תולה, לא יודעים שזו המחלה היחידה שבה המדע מצא שאפשר לחסן אחרי שנדבקים ולא לפני שנדבקים.

נמצא איתנו ד"ר שמואל פרל ואני מבקש להראות מספר שקופיות בנושא, כדי שיהיה לנוכחים כאן מושג כלשהו על מחלת הכלבת, כי דיס-אינפורמציה או חוסר אינפורמציה משחק תפקיד חשוב מאוד בעצם הישיבה שלנו כאן היום.

שמואל פרל:

מחלת הכלבת היא אחת המחלות הזאנונטיות החשובות ביותר שמועברת על ידי בעלי חיים שונים לאדם או לבעל חיים אחר. מרגע הפגיעה, אם לא נעשו באופן מיידי הדברים שצריכים להיעשות, אותו אדם או בעל החיים ימות ממחלת הכלבת.

מחלת הכלבת מועברת על ידי וירוס - נגיף הכלבת, שמוחדר על ידי נשיכה והרוק הוא זה שגורם להדבקה. בשקף זה אנו רואים את הוירוס, שיש לו צורה של קליע ונדידתו דרך העצבים הפריפריים אל המוח, שם הוא גורם לדלקת מוח נגיפית קשה ביותר, בלתי הפיכה.

בארצות שונות יש בעלי חיים שונים שמעבירים את המחלה. אצלנו השועל והתן הם המעבירים העיקריים. חשוב לאבחן את המחלה כמה שיותר מוקדם, זה נעשה יום-יום על ידי פתיחת גולגלות ובדיקה פלורוסנטית מאוד חשובה ואמינה, שנותנת לנו את האבחון הסופי של המחלה.

היו"ר אבי יחזקאל:

חשוב לציין שהשנה נפתחו על ידיכם כפול גולגלות מכל שנה רגילה.

שמואל פרל:

שיטה זו מתבססת על קשירה של הנוגדן, שמסומן בחומר זרחני, עם הנגיף, ואנו מקבלים את התוצאה הפלורוסנטית הזו. בנוסף מבצעים בדיקה ביולוגית, כאשר אנו חייבים להזריק לעכבר חומר חשוד ועוקבים אחר התפרצות המחלה. בשקף זה אנו רואים עכבר שמראה סימנים קליניים של מחלה, זנבו ורגליו האחוריות משותקים.

ועדת הכלכלה
06.01.1998

בשקף זה אנו רואים טבלה מסכמת של הבדיקות שנעשו במכון הוטרינרי - במחלקה לפתולוגיה. ניתן לראות שמשנת 1989 ישנה עליה מתמדת, כאשר ב- 1997 נעשו 2709 בדיקות לעומת 1996 בה נעשו 1656 בדיקות. מתוך המספר הזה שנבדק נמצאו 85 בדיקות חיוביות.

היו"ר אבי יחזקאל:

כלומר, מתוך 2709 בעלי חיים שנבדקו נתגלו 85 מקרי כלבת.

ארנון שמשוני:

נתגלו 83 מקרי כלבת בבעלי חיים ו- 2 מקרים בבני אדם.

היו"ר אבי יחזקאל:

אם נניח שהייתם בודקים 5000 בעלי חיים, היה נשמר אותו יחס?

שמואל פרל:

אי אפשר לדעת. אנחנו לא מקבלים את כל החיות שמתות בטבע.

שאול לפיד:

אם מספר מקרי הכלבת קפץ למימדים כאלה שיש הצדקה לבדוק יותר. אנחנו רואים שב- 12 השנים האחרונות זה נע בין 50 ל- 100 מקרים.

היו"ר אבי יחזקאל:

מתעוררת השאלה האם יש מגיפת כלבת, האם כצעקתה? נעשו בשנה האחרונה כפול בדיקות בבעלי חיים, והתוצאות מלמדות שכ- 3% מבעלי החיים שנחשדו נמצאו נגועים בכלבת.

ארנון שמשוני:

ד"ר שמואל פרל קיבל לאחרונה הרבה יותר שועלים. מספר הנגועים מבין השועלים שנבדקו לא היה גבוה מאשר קודם. למרות שהיום הוא מקבל הרבה יותר בעלי חיים לבדיקה, אחוז הנגועים לא עלה.

שמואל פרל:

לא מדובר בסקר, אלא במקרים שאנו מקבלים לבדיקה במעבדה. אם נבדוק כל בעל חיים שמת בשטח אולי נקבל מספרים אחרים. המספרים שצינתי הם של רוטינה שבה אנו מטפלים ורובם באו במגע עם בני אדם.

משה רפאלוביץ:

בבדיקה זו לא לקחו אוסף של חיות שהחליטו לבדוק אותם ספורדית. פה מדובר בבדיקה של חיות לאחר שבאו במגע עם בני אדם, אם בנשיכה או במגע אחר.

ועדת הכלכלה
06.01.1998

שמואל פרל:

נבדקו גם חיות שבאו במגע עם בני אדם, וגם חיות שהובאו לבדיקה בלי שהיו במגע עם בני אדם. כמובן שלא מדובר בכל המקרים של בעלי חיים שמתים בשטח. אין לי ספק שיש כאלה שמתו ולא הגיעו לבדיקה.

היו"ר אבי יחזקאל:

האם ניתן לומר ש- 3% מאוכלוסיית השועלים לדוגמה נגועה בכלבת?

אלי גפן:

לא ניתן לומר נתון זה לגבי כל הארץ, משום שהכלבת היא ענין גיאוגרפי. יש אזור מסויים בו יש נגיעות מאוד גבוהה. רב השועלים והתנים שהם עם פוטנציאל להידבק ימותו בתקופה קצרה ואז הכלבת תתקדם הלאה לאזור אחר. לכן אי אפשר להסתכל על הנתונים האלה ולהגיד ששני אחוז מכל בעלי החיים נגועים.

ארנון שמשוני:

ב- 1997 הגיעו 58 שועלים נגועים. היינו, מתוך 85 בעלי החיים שנבדקו 58 היו שועלים. אם הגיעו 58 שועלים עם כלבת, אין ספק שמספר השועלים שיש להם כלבת הוא הרבה יותר גדול. זאת משום שאלינו מגיעים רק שועלים שבמקרה מישהו ראה או מצא אותם, אך בטבע יש אלפים רבים מאוד. אנו מחכים ליום שבו הזואולוגים יגידו לנו כמה שועלים וכמה תנים יש. עד היום לא קיבלנו תשובה לנושא, למעט ספירה אחת שנעשתה לגבי התנים בדרום רמת הגולן, על ידי אוניברסיטת תל-אביב. בספירה זו שנעשתה לפני ארבע שנים נמנו 4,000 תנים.

היו"ר אבי יחזקאל:

האם יש שינוי דרסטי ומהותי במספר בעלי החיים הנגועים, מבחינת תפוצת מחלת הכלבת?

אלי גפן:

הכלבת באה בגלים. יש שנים שבאזור מסויים יש גל שבו יש אחוז גבוה מאוד של נגיעות. אחרי שאותם בעלי חיים שהיו נגועים באותו אזור מתו, הנגיעות שם יורדות. בימים אלה יש כמה מוקדים: בערבה, ואולי מוקד בגולן. יתכן שבפרק זמן מסויים באזור מסויים יהיו 90% מהחיות נגועות.

שמואל פרל:

יש כאן טבלה נוספת של קבוצות בעלי חיים שנפגעו. הן מחולקות לחיות בר, חיות בית וחיות משק. בחיות בר, אצל השועל, מספר המקרים הנגועים עלה ב- 1997 ל- 58 מקרים, לעומת 1996 בה היו 26 מקרים. אנו חושבים שיש עליה משמעותית במספר מקרי הכלבת בשועלים, זאת רק על פי המקרים שהגיעו אלינו לבדיקה.

בשקף זה ישנו גרף שנעשה על פי הנתונים שהתקבלו מהשרותים הוטרינריים וממשרד הבריאות. ניתן לראות עליה במספר הכלבים המחוסנים ל- 44%, לעומת זאת יש ירידה של 40% במספר הכלבים המשוטטים שהושמדו. יחד עם זה יש עליה של 99% במספר בני האדם שפנו למשרד הבריאות לקבלת טיפול.

ועדת הכלכלה
06.01.1998

אברהם פורת:

השאלה העיקרית היא לא המספרים, אלא מה עושים כדי למנוע את הכלבת. בשנים עברו אם לא היתה מודעות היו מתים אנשים מכלבת, כי בכל שנה ננשכו אנשים על ידי בעלי חיים נגועים בכלבת, אך היתה להם מודעות לקבלת הטיפול. לגבי החייל שמת מכלבת היתה רשלנות של הרופא בכך שלא חיסן אותו למרות שהוא ננשך על ידי חיה לא מזוהה, לגבי שני האחרים שמתו מכלבת זו כנראה בעיה של חוסר מודעות, כי כנראה שבכפרים הערבים לא שמעו על כלבת או על חיסון. גם בשנים קודמות יכלו אנשים למות מכלבת אילו לא היו מודעים לכך ולא היו מקבלים טיפול.

ארנון שמשוני:

בסרט הווידאו שיוקרו עתה נראה כמה מקרים של המחלה, כפי שהיא נראית בבעלי חיים שונים וגם באדם. בסרט ישנה אנימציה מאוד חשובה: רואים בעל חיים שועל או גירית שנושכים כלב ברגל, ורואים את העצב שמוביל מהרגל אל המוח ואיך הנגיף מתקדם אל המוח. במהלך כל התקופה הזו שיכולה להימשך בין שבועיים לחצי שנה, לא יודעים שזה קורה. כלומר, אי אפשר לדעת שהנגיף חדר ושהנגיף עושה את הטיול שייסתיים במוח. עד היום לא נמצאה שום בדיקה לנושא זה. מה שניתן לעשות, הוא לקטוע את המשך הדרך לפני שהוא מגיע למוח.

יש לי סיכום של ארגון הבריאות העולמי לגבי המצב בכל ארץ, כמה מקרים נגרמים על ידי חתולים או על ידי כלבים. בארצות הברית, מספר מקרי הכלבת בחתולים גבוה פי 2 מהמספר אצל כלבים: 250 מקרים בחתולים וכ- 120 בכלבים. המספר הגבוה של מקרי כלבת נמצא בדביבונים ובבואשים, ולא בשועלים כמו שקורה באירופה.

אצלנו היחס הוא 1:10, כלומר, על כל 10 כלבים נגועים היה חתול אחד נגוע. לפני הקמת המדינה ובשנים הראשונות לאחר הקמתה, מספר מקרי הכלבת אצל חתולים היה זהה למספר המקרים בשועלים ובתנים, 12% מכלל המקרים. המקרים של כלבת בחתולים יותר חריפים מכיון שאצל חתולים 70% ממקרי הכלבת הם בצורה האגרסיבית ואצל כלבים רק כ- 50% הם בצורה האגרסיבית החריפה. כלומר, חתול אחד חולה יכול לגרום לכך שיותר מ- 50 או 100 בני אדם יזקקו לטיפול לאחר חשיפה.

אנו לא מרוצים מהעובדה שרק 60% מכלבי הבית מחוסנים.

היו"ר אבי יחזקאל:

מדוע חיסון עולה 130 שקלים?

ארנון שמשוני:

משום שמשלמים 60 שקלים מיותרים.

היו"ר אבי יחזקאל:

מחירים גבוהים אלה יביאו לכך שחבר הכנסת מיכה גולדמן ואנוכי נגיש בקשה לצו פיקוח על מחירים לגבי החיסונים. זו שערוריה בעיני, שוטרינר גובה 60 שקלים לחיסון לכלבת. אני לא מוכן שעל ידי כך ייפגעו בסופו של דבר בבריאותם של בני אדם. חבר הכנסת פורח הצליח להביא לכך שהשר יוכל לקבוע את מחירי האגרות למיניהן, אך האם אני יכול לבקש מוטרינר להוריד מחירים, גם כשמדובר במצב חירום?

ועדת הכלכלה
06.01.1998

ארנון שמשוני:

ב- 1993 ביחמתו של חבר הכנסת פורז, ניתנה לשר סמכות לקבוע אגרות של רשויות מקומיות. נאבקנו במרכז השלטון המקומי שהתנגד לדבר זה, אך בסופו של דבר ניתנה לשר החקלאות סמכות לקבוע תיקרה לגובה אגרת הרישיון. השרותים הוטרינריים קבעו הפחתה של אגרת החיסון. האגרה שהאזרח משלם מורכבת משני דברים: 20 שקלים עבור החיסון ו- 56 שקלים עבור אגרת הרישוי. האזרח שמחסן את כלבו צריך לשלם סך הכל 76 שקלים ולא פרוטה אחת יותר. ב- 1994 המחיר ירד ובתל-אביב לדוגמה זה ירד מ- 81 שקלים ל- 47 שקלים, ירידה של כ- 50%. זה עלה לשרותים הוטרינריים ולרשויות המקומיות ב- 4 השנים הללו 5 מיליון שקלים, כיוון שבנוסף להנחה זו ניתנו 50% הנחה על כל כלב או כלבה מעוקרים. אנו רוצים לעודד עיקור כלבים, כדי למנוע ריבוי גורים ואוכלוסיה משוטטת. היום גובים רק 10 שקלים עבור חיסון לכלב מעוקר.

פנינו לרופאים הפרטיים ואמרנו שהמדינה משקיעה גם בחיסון, גם בעיקור וגם ברישוי, מן הראוי שהרופאים הוטרינריים שהגיעו לבג"ץ בענין זה, ואמרו שהם הולכים לטובת בריאות הציבור ושכלבים לא יחלו בכלבת, יחילו את המחיר שהם גובים עבור חיסון. עד היום הם לא הורידו מהמחיר של 60 שקלים שהם גובים, גם לא אגורה. אנו סבורים שניתן להחיל גם את העיקור, זאת לאור העובדה שהרשויות והמדינה תרמו את חלקן - 5 מיליון במשך 4 שנים. באגרה שהאזרח משלם משרד החקלאות מקיים את המעבדה. הבדיקות במעבדה נעשות חינם וכל אזרח שחושש שהכלב שלו נגוע יכול לבקש את הבדיקה ללא תשלום.

אמיר בור:

בארץ יש למעלה מאלף רופאים וטרינריים, כ- 500 מהם עוסקים בדרך זו או אחרת ברפואת כלבים וחתולים. באיגוד שלנו מאוגדים 320 רופאים.

נכון שמחלת הכלבת לא הייתה בנו עד היום חזק, נכון גם שהמספרים מראים על עליה של 10%. יש כאן פצצת זמן, משום שאם הכלבת, שנמצאת היום בפריפריה היכן שאין הרבה תושבים, תגיע חס וחלילה למרכזי הערים, יהיה פה הרס. אני רוצה להשוות למה שקרה במלחמת המפרץ. בתיאוריה מת רק אדם אחד, אך הרחובות היו משותקים, האזרחים היו בפאניקה והמשק לא עבד. זה מה שיקרה לדעתי אם מחלת הכלבת תיכנס לערים, משום שאנשים שיראו כלב עם זנב בין הרגליים ישלפו אקדח ויירו בו.

ידיד שלי, וטרינר מרמת הגולן סיפר לי שהוא רואה עשרות שועלים מתים. פעם הוא היה שולח אותם למכון הוטרינרי כדי לבדוק אם יש כלבת, אך היום הוא לא עושה זאת משום שהוא יודע בוודאות שהם נגועים בכלבת. לדעתי ולדעת מומחים אחרים, ברמת הגולן המחלה משתוללת בנגיעות של עשרות אחוזים.

מניעת המחלה חייבת להתבסס על חיסון חיות הבר, היינו, חיסון אוראלי, חיסון חיות המחמד ונושא ההסברה. לדעתנו המדיניות בנושא אינה נכונה, משום שחיות הבר מושמדות ולא מחוסנות. לפני חמש שנים פנו לשרותים הוטרינריים כדי שיבדקו את נושא החיסון, אך לא נעשה דבר. לפי בדיקה שלנו תוך שנתיים, עם עבודה נכונה, אפשר היה להגיע ליישום החיסון בחיות הבר. אנו כבר חמש שנים אחרי ועדיין לא נמצאים בשלב היישום.

היו"ר אבי יחזקאל:

מה אתה מציע לשנתיים הבאות?

ועדת הכלכלה
06.01.1998

אברהם פורח:

מדוע וטרינר פרטי גובה מחיר כזה גבוה? אני יודע שמר שמשוני ביקש שיאפשרו לכל וטרינר לחסן חיות מחמד.

אמיר בור:

מר שמשוני כורך את החיסון עם שבב הזיהוי. אני יכול לומר בוודאות שזה אינו פתרון מיידית. זה טוב שיהיה שבב, אך לא כל שבבי הזיהוי זהים חה יוכל להוות בעיה.

אברהם פורח:

האם תמליץ לחברי הארגון שלך לקחת מחיר אפטי?

אמיר בור:

רופא פרטי גובה עבור חיסון כלב, שכולל בדיקה וכו', 130 שקלים. אנו, מתוך אחריות, גובים רק 60 שקלים עבור החיסון. הציבור יכול לגשת ל- 120 רופאים וטרינרים של הרשויות המקומיות ולשלם רק 75 שקלים. מדוע הם לא עושים זאת? כי גם 75 שקלים הם הרבה כסף. השרותים הוטרינרים גובים 20 שקלים עבור התרכיב כשזה עולה להם רק 4 שקלים.

אברהם פורח:

אנשים ברמת השרון שיש להם חייט מחמד אין להם בעיה לשלם 50 או 60 שקלים. השאלה היא אם יש לדעתך פתרון למקומות בהם לא מחסנים בגלל בעית המחיר, כמו בכפרים הערבים ובכל מיני שכונות לא מבוססות.

אמיר בור:

ניתן לעשות זאת על ידי חיסון חינם למשך שנה אחת לפחות. במקרה כזה למעלה מ-90% מהכלבים יהיו מחוסנים. חיסון חינם אומר שמשרד החקלאות יתן את החיסון שעולה לו 4 שקלים חינם ואנו הוטרינרים שגובים 60 שקלים נחסן ללא תשלום. הרשויות המקומיות שגובות 55 שקלים עבור אגרת רישיון, יוותרו על כך למשך שנה.

מיכה גולדמן:

אתה מציע הצעה שאתה יודע שלא ניתן לממש אותה, משום שאנו חיים במציאות תקציבית קשה. השלטון המקומי לא יתן יד להפחתה כזו, כי זה חלק ממקורות ההכנסה שלו, גם אגף התקציבים באוצר לא ירצה להגדיל את המענק המשלים לרשויות המקומיות. ההצעה שאתה מציע היא כדי לצאת יפה מהעניין אך לא לתרום שום דבר. אתה צריך להציע הצעה הגיונית כמו חיסון ב- 20 שקלים למשך שלוש שנים. במקרה כזה הציבור יהיה מודע לצורך בחיסון.

אברהם פורח:

מר בור מציע הצעה הגיונית, משום שגם כאשר החיסון יעלה 20 או 30 יהיו כאלה שלא יוכלו לשלם. אם היתה מחלה המונית כמו כולירה, והמדינה היתה צריכה להשקיע 50 מיליון שקלים כדי להדביר את המחלה, האם גם אז היו אומרים שאין תקציב?

ועדת הכלכלה
06.01.1998

היו"ר אבי יחזקאל:

למען ההגינות אני מבקש ממך אמיר בור, כמיצג הוטרינרים הפרטיים, להציע מחיר נמוך עבור החיסון, כדי לתרום למאמץ במלחמה בכלבת. האם את חלקך זה אתה מוכן לתרום?

אמיר בור:

גם אם נוריד את המחיר זה לא יתרום דבר, כי עדיין יצטרכו לשלם 75 שקלים, שהוא מחיר גבוה.

מיכה גולדמן:

הממשלה לא יכולה לתת 50 מיליון שקלים כדי להוריד את מחיר החיסון. לכן צריכה להיות הצעה הגיונית מצד הוטרינרים.

היו"ר אבי יחזקאל:

כמה עולה למשרד הבריאות כל נושא החיסונים ?

אלכס לוננטל:

השנה הושקעו 8.5 מיליון שקלים.

היו"ר אבי יחזקאל:

במקום לטפל במניעת המחלה, אנו משקיעים במחלה. 10 מיליון שקלים מסל הבריאות מושקעים באלה שכבר קיבלו כלבת, זאת במקום להשקיע במניעת הכלבת.

יש אפשרות שבשנת ה-50 למדינה יושקעו כמה מיליוני שקלים למלחמה בכלבת. יש שלומיאליות בטיפול בנושא.

משה רפאלוביץ:

בתחילת שנות ה-90 נעשה ניסיון באזור לוד. באזור זה הורד מחיר החיסון בשנה אחת ב-50% לכל האזרחים. באותה שנה נעשתה סטטיסטיקה בעיר לוד. מסתבר שאחוז מקרי הכלבת ירד באחוז אחד. אפשר לומר שזו טעות סטטיסטית, כי לא ניתן לומר שהורדת מחיר האגרה גרמה לירידה במחלת הכלבת. במקרה זה היתה הסברה בנושא זאת לאחר שבשכונת הרכבת היתה כלבת, אך מסתבר שלמרות ההסברה והחלת המחיר מספר המחוסנים לא עלה.

עשינו פעמיים ניסוי כזה: פעם אחת בעיר לוד ופעם שניה ב-1994 בכל המדינה. גם אז לא עלה מספר המחוסנים. ההכנסות של הרשויות המקומיות והמדינה מחיסוני הכלבת יורדים כל הזמן, כי המחיר החל. צריך להבין שמהכנסות אלה ממנים את כל הפעולות נגד כלבת. בעיריות נעשות פעולות רבות נגד כלבת, כמו איסוף של כלבים משוטטים, אחזקתם במכלאות והאכלתם. במדינות מתקנות העמותות עושות את הפעולות הללו, אך לצערי אצלנו העיריות עושות את זה.

ועדת הכלכלה
06.01.1998

יש הרבה יצרים בענין זה, כי יש כאלה שמייצגים רק את הלב וכאלה שמייצגים גם את הלב וגם את השכל והמציאות בשטח. המציאות בשטח שאנו מתמודדים איתה ביום-יום היא שבתוך הערים יש כמות גדולה של חיות משוטטות, בעיקר כלבים וחתולים. הכמות הולכת וגדלה משנה לשנה, לחיות אין בית והן נושכות יותר ויותר אנשים. גם אם מדובר רק ב- 4% של נגיעות במחלה, ככל שהמספר גדל כמות החיות הנגועות עולה.

היו"ר אבי יחזקאל:

אתה אומר למעשה שבגלל שבשנים האחרונות הוגברה המודעות ובגלל שיש תקנות שמגינות על החיות, זה הביא להתגברות המחלה. אמר לי רופא שאיני רוצה לנקוב בשמו, שעצם העובדה שהוכפלה כמות השועלים והוגברה הצפיפות של בעלי החיים, זה אחד הגורמים העיקריים לתפוצת מחלת הכלבת.

משה רפאלוביץ:

הבעיה היא גם של צפיפות החיות ברחובות שגורמת לעליה במספר החיות הנגועות וגם לעליה במספר ההתקפות על בני אדם.

יש לי לב חם לעמותות למרות כל הוויכוחים בינינו, אך הפעולה שלהם אינה לטובת בעלי החיים. זה שבעלי חיים תוקפים אנשים, יביא בסופו של דבר לכך שיהרגו הרבה חיות, זו לא תחזית לעתיד כי זה כבר קורה במציאות. לא עושים את זה בהכרח עם אקדח, אך יש שעושים זאת עם רעל או אמצעים אחרים.

צריך להבין שהבעיה הבסיסית אינה הכלבת, אלא גם האנשים שמותקפים על ידי אותם בעלי החיים.

היו"ר אבי יחזקאל:

האם יש נתונים לגבי מספר האנשים שהותקפו וחוסנו בשנים האחרונות.

אלכס לוננטל:

בשנה שעברה פנו 22 אלף איש שבאו במגע חשוד עם בעלי חיים. התחילו את החיסון 4,500 איש, מתוכם 2,800 קיבלו את הטיפול במלואו. אני חייב לציין שחיסלנו את כל מלאי החיסונים בעולם ואין מקום בעולם שיש בו חיסון ולא הגענו אליו. אנו מחסנים יותר ממה שמחסנים בכל אירופה ובכל ארצות הברית.

היו"ר אבי יחזקאל:

המסקנה מדברים אלה היא שחבר הכנסת אברהם פורח צודק, שאלמלא המודעות ואילולי החיסונים שניתנו, היו עלולים למות כל שנה כמה אנשים. המזל הוא שניתנו חיסונים בצורה טובה, אחרת היו מתים הרבה אנשים.

משה רפאלוביץ:

הבעיה היא בכמות הכלבים שמסתובבת ברחובות. בזכות הפעילות שעשינו במשך כל השנים באמצעות המערכת של משרד החקלאות והמערכת של הרשויות, הבעיה נמנעה עד היום ולא הגיעה למימדים שהיא היום. לפני שנתיים, בוועדת החינוך של הכנסת, התרענו על כך והיה שותף לכך גם פרופ' שמשוני, שאם המצב יתדרדר ימותו אנשים כתוצאה מכלבת. זו לא היתה תחזית אפוקליפטית, כי מסתבר היום שזו מציאות. אני מסתכן לומר שזו לא סוף המגמה, אלא זה ימשיך הלאה.

ועדת הכלכלה
06.01.1998

בימים אלה מתבצע ציד מכשפות נגד הוטרינרים העירוניים חה הגיע כבר לאבסורד. חתולים תוקפים ילדים בגינה ציבורית, וכשהעירייה מגיעה לאחר מכן כדי לאסוף את החתולים, הוטרינר של אותה עיר מחזמן לחקירה פלילית במשטרה.

היו"ר אבי יחזקאל:

יש קונפליקט בין איכות חיי בעל החיים הזנוח לבין המלחמה במחלת הכלבת.

עופר שפילברג:

משנת 1982 יש בחיל הרפואה נתונים מדוייקים של כל החיילים שנחשפו לבעלי חיים שחשודים כנגועים בכלבת ועל מספר המחוסנים. בשנת 1990 היו 544 חיילים שהיו חשודים בחשיפה לבעלי חיים נגועים בכלבת. בשנת 1997 היו כ- 2,000 חיילים. נתון זה מלמד שיש עליה של פי 4 מאז תחילת שנות ה-90. באותה שנה היו 175 חיילים שקיבלו חיסון ואילו בשנה זו קיבלו חיסון 700 חיילים, היינו, גם פי 4 מחוסנים.

רבים מהחיילים נמצאים במחנות בשטחים פתוחים, ויש להקות של בעלי חיים שמסתובבות שם. אין לנו שום אפשרות לחסום מחנות של גדודי חי"ר במחנות הארעיים. אנו עדים לעליה במגע עם בעלי החיים למרות כל ההנחיות והפקודות שאוסרות כל מגע עם בעלי החיים. אם חייל נגע בבעל חיים אנו פותחים מיד בתחקיר, שבעקבותיו יש ועדת חקירה שבודקת את הנהלים ביחידה שהביאו למגע הזה. הצבא מתייחס ברצינות רבה לנושא ולכן הנתונים הללו מאוד מדוייקים, כי יש לנו שליטה מרכזית על הנושא ואנו יודעים על כל מקרה שקורה.

היו"ר אבי יחזקאל:

האם אתה יכול לומר, מנקודת מבט מקצועית, שהגידול במספרם של בעלי החיים שאינם בפיקוח מביא לגידול במחלה.

עופר שפילברג:

אין ספק בכך. אנו מעוניינים להדביר כמה שיותר בעלי חיים משוטטים, כדי שנקטין את הסיכון לחלות במחלת הכלבת. אנו מאוד מוגבלים, כי אין לנו את היכולת להדביר את כל בעלי החיים באזורים בהם יש מחנות צה"ל. אנו לא מורשים לכך, כי החוק אינו מאפשר לעשות זאת בלי הכרזה על אזור נגוע. ניתן לומר שכתוצאה מכך החיילים בסיכון למחלת הכלבת, בגלל חקיקה שמגבילה אותנו.

עידו גוטמן:

אני מבקש להגיב על דבריו של ד"ר רפאלוביץ, על כך שהמשטרה חוקרת רופאים וטרינריים. סיפור זה הגיע לפרקליטות המדינה והצענו שוטרינר שהוגשה נגדו תלונה, תיגבה ממנו עדות פתוחה, לא תחת אזהרה, עד שיתברר אם יש בכלל עבירה. פרקליטות המדינה והיועץ המשפטי לממשלה התנגדו לכך בכל תוקף. על פי הנחיותיהם, אם מוגשת תלונה נגד רופא וטרינר, היא תיחקר כמו כל תלונה אחרת תחת אזהרה. אם יוחלט שאין עבירה, או שאין ענין לציבור, התיק יסגר כל בכל מקרה אחר.

אני יכול לומר שאנו ממשיכים לקחת עדויות פתוחות, כל עוד הדברים לא ברורים. כאשר אנו מרגישים שזה מתגלגל לכיוון עבירה פלילית, לא ניגבה עדות פתוחה, כי זה יכול לגרום נזק לוטרינר.

ועדת הכלכלה
06.01.1998

היו"ר אבי יחזקאל:

כמה תלונות הוגשו עד עתה נגד רופאים וטרינריים?

עידו גוטמן:

מספר לא גדול, פחות מ- 10 תלונות.

אברהם פורז:

האם המלצתם להעמיד מישהו מהם לדין?

עידו גוטמן:

עד היום לא המלצנו להעמיד לדין, אך יש עדיין תיקים פתוחים.

הרופא הוטרינר הוא ככל אדם ואינו שונה משוטרים או מאזרחים. כאשר מוגשת תלונה נגד וטרינר, הוא צריך להיחקר תחת אזהרה. כאשר מוגשת תלונה על כך שרופא וטרינר חרג מסמכותו, תיפתח חקירה שבסופה יתכן שהתיק יסגר מסיבה כלשהי, חוסר אשמה או חוסר ענין לציבור.

היו"ר אבי יחזקאל:

על אלו עבירות אתם חוקרים רופא וטרינר כאשר מוגשת נגדו תלונה?

עידו גוטמן:

הוא נחקר על עבירה על חוק צער בעלי חיים. עשינו הסדר עם משרד החקלאות שעל פיו אנו מקבלים חוות דעת אם יש במקרה עבירה על חוק צער בעלי חיים. אנו מתייעצים עם משרד החקלאות בנושא, אך זה לא אומר שהוטרינר לא צריך להיחקר.

מיכל סגן-כהן:

במשרד החקלאות יש תיק עבה על פרשות של וטרינרים שהתעללו בבעלי חיים. אם יש חשד מבוסס שרופא וטרינר פעל בניגוד להוראות כל חוק, משרד החקלאות הוא הראשון שיאמר למשטרה שתבצע את תפקידה. השאלה היא מתי ניגשים לחקור רופא. מונח לפניי מכתב מ- 14 בדצמבר 1996 שנשלח לאגודת "תנו לחיות לחיות" במשרד לאיכות הסביבה בתל אביב. במכתב נאמר: "ביום שני נראה וטרינר עיריית מעלות-תרשיחא מסתובב בכפר תרשיחא ובידו שק מלא מנות בשר אשר פיזר אותן בכל מיני מקומות בכפר בכוונה ברורה...". מיד לאחר קבלת מכתב זה, ב- 6 בינואר, יצא מכתב חתום בידי פקד יואב מדינה, קמ"ט חוק צער בעלי חיים: "לכבוד וטרינר עיריית מעלות, הרעלת כלבים על ידי עיריית מעלות. במשרדנו התקבלה תלונת תושב כפר תרשיחא...". איש לא שאל את התושב כמה בשר היה מורעל, איך הוא ראה את השק וכמה כלבים היו, אלא רק את הרופא הוטרינר.

ב- 15 בינואר 1997, עונה במחזר ארוך ומפורט, ד"ר בוזילי לפקד יואב מדינה, והתוצאה היא שהוא נעצר ושוחרר בערבות עצמית. ב- 28 בינואר 1997 הוא פנה למנהל השרותים הוטרינריים בשדה וביקש את עזרתו.

ועדת הכלכלה
06.01.1998

היו"ר אבי יחזקאל:

יש מגמה טובה בחברה הישראלית שצריך לשמור על בעלי חיים, גם משוטטים, ויש לא מעט חברי כנסת שמגינים עליהם. טוב שהמשטרה חוקרת ושהרופאים צריכים לתת תשובות. היום מאוד "אין" להגן על בעלי חיים, זה בהחלט דבר טוב. אך אומרים לנו שמאחר שבעלי חיים התרבו בצורה א-נומלית ויש חקיקה שנועדה להגן על זכותם של בעלי החיים לחיות, הצפיפות גדלה ולמעשה הגבירה בצורה ממשית את תפוצת מחלת הכלבת. אני מבקש לברר אם לאמירה זו יש יסוד, וכן, לאיזה פתרון מסכימים הארגונים שאמורים להגן על בעלי החיים, כדי להדביר את המחלה.

גידי ציפורי:

יש 27 עמותות ויש לדעת בשם מי הם מדברים. ישנה עמותת נו"ח והיא זכאית לדבר בשם כל העמותות, מכיוון שלא כל העמותות מיוצגות כאן, לא ייתכן שרק מי שעושה הרבה רעש ידבר ואלה שעושים את העבודה לא יבואו לידי ביטוי.

היו"ר אבי יחזקאל:

השאלה שלי היתה: האם ריבוי בעלי החיים, שנובע בגלל ההגנה של החקיקה והתקנות, גרם להפצת מחלת הכלבת ומה אתם מוכנים לעשות כדי לבדוק את הענין הזה?

שאול לפיד:

הטענה הזו נטענה בגלל מקרי מוות של בני אדם. אלה מקרים טרגיים, אך יש הרבה מאוד ציניות והרבה מאוד דמגוגיה בהאשמה, שכאילו בגלל הפעילות של הארגונים והמלחמה שלהם למען בעלי החיים והצלתם, הם האשמים בהתפשטות הכלבת. האמת היא אחרת.

אני אומר על דעתם של כל נציגי ארגון נו"ח, שהארגון אינו מתנגד להמתה או הרדמה של בעלי חיים משוטטים, כל עוד פעולה זו נעשית על פי החוק. החוק קובע שאין לזרוק סטרכנין באופן עיוור. החוק קובע את התהליך שבו לוטרין רשותי מותר להשמיד בעלי חיים משוטטים. החוק הזה הוא חוק צער בעלי חיים ואנו בסך הכל רוצים לראות שהחוק הזה מתבצע. אנו נתקלים בוטריןרים שהיו רגילים במשך עשרות שנים לעשות ככל העולה על רוחם ולהשמיד בעלי חיים בכל דרך שניראית להם, וכשהחוק קצת מסדיר וגורם לביקורת עליהם, הם בודאי לא מרוצים מזה ורוצים להפנות אצבע מאשימה לארגונים.

אני חחר, הארגונים לא מתנגדים להרדמה. יש חומר שנקרא סודיום-בנטוברביטון, וכל וטריןר מחזיק חומר כזה בקליניקה שלו כדי להרדים בצורה הומנית בעלי חיים של לקוחות שהגיעו לסוף הדרך. אנו לא נגד דילול או צמצום, יתרה מכך, אני לא רואה אף אחד, מלבד הארגונים, שתורמים את חלקם בצורה משמעותית והגיונית. כל ארגוני בעלי החיים מוציאים בעלי חיים מעוקרים ומחוסנים לכלבת. אין לשכוח שהארגונים חיים מכספי נדבות והתקציב שמגיע אליהם מבייש מדינה נאורה כמו שלנו. אני שומע מארגונים דומים בעולם שהם מחזיקים 10 רופאים וטריןרים ועשרות מטפלים עם תקציבים גדולים. באמצעים הדלים שלנו אנו עושים את אותה עבודה ומוציאים בעלי חיים מחוסנים ומעוקרים. לפיכך זה ציני ולא במקום להשמיע בתקשורת האשמות כאילו הארגונים אחראים להתפרצות הכלבת.

כבר לפני 10 שנים פנינו לשרותים הוטריןרים ולד"ר שמשוני כדי לקבל רשות לייבא חיטונים באופן פרטי ועל חשבוננו, ב-90 סנט לחיסון, אך סירבו לבקשה זו. מדוע הארגונים שמטפלים בבעלי חיים משוטטים לא יוכלו לקבל חיטונים במחירים נמוכים? מדוע אנחנו צריכים לאסוף תרומות מהציבור כדי לשלם למדינה 16 שקלים עבור תרכיב חיסון?

ועדת הכלכלה
06.01.1998

אברהם פורת:

אני מקדיש חלק ניכר מזמני לטיפול בנושא בעלי החיים והייתי מעורב בחלק מהחקיקה. כל השאלה של יחס לבעלי החיים מעוררת שאלות מוסריות מאוד עמוקות, עד כמה האדם יכול ומותר לו להתחשב או לא להתחשב בבעלי החיים. יצרנו איזון שנקבע בחקיקה שבו החלטנו שאדם קודם לבעלי החיים, אך גם בקדימות הזו יש קווים האומרים שאנו לא רוצים להתעלל בבעלי חיים ולא לפגוע בהם שלא לצורך. אפשר לפגוע בהם כשיש צורך.

בית המשפט העליון, בפסק דין מאוד חשוב ומוסרי, בעתירה של "תנו לחיות לחיות" בנושא התנינים, קבע שאפילו לטלטל תנין זו התעללות. אין שום בעיה להמית בעלי חיים מבלי להתעלל בהם. אין שום חקיקה האוסרת את זה ושאל אחד לא יספר לי את הבלוף שאי אפשר להשמיד בעלי חיים, כי החוק אוסר את זה. אלא מה, יש דרכים איך לעשות את זה. בעבר היו מקרים שהמיתו בעלי חיים בסטרקנין. החיה שאוכלת חומר זה מתפתלת בייסורים עד שהיא מתה. לכן החוק קבע במפורש שיש איסור להשתמש בסטרקנין. על פי החוק צריך ללכוד את החיה ולהזריק לה חומרים שונים שמהם היא נרדמת ומתה ללא יסורים. את זה מותר לעשות וזה לא בלתי חוקי.

בחוק צער בעלי חיים נקבע במפורש שהחוק לא בא לקבוע בפקודת הכלבת ובכל האמצעים שרופאים וטרינרים מותר להם לנקוט על פי פקודת הכלבת. לכן אני מבקש מרופאים הוטרינרים שלא יזרקו על הארגונים ועל החוק את בעיית המלחמה בכלבת.

הבעיה האמיתית בהתפרצות הכלבת היא שלא נעשה מאמץ לאומי כולל כדי לפתור את העניין הזה על כל מרכיביו. כל אחד מטפל בקטע קטן כלשהו של הבעיה, אך לא מטפלים בבעיה בטיפול מערכתי. יש היום סוגים של חיות שניתן לחסנם חיסון אוראלי, שפירושו פיזור פתיונות בדרך האוויר, שהחיות אוכלות ומתחסנות. אני יודע שיש ויכוח אם החיסון תופס לגבי חיות מסויימות, אך לפי מחקרים שנעשו בעולם לפחות לגבי חלק מהחיות חיסון כזה תופס. עד היום לא נעשה שום מבצע רציני לחיסון אוראלי בתחומי ישראל, מה גם שניתן להגיע לתיאום עם הרשות הפלסטינית בענין זה. ניתן להגיע לתיאום עם ירדן כי גם הם סובלים מאותה צרה.

נכון שבחקיקה שיזמתי, בשיתוף פעולה עם פרופ' שמשוני, הורדו מחירי החיסון. אך יש להיות מודעים לעובדה שיש ציבורים בארץ שהם חסרי מודעות לצורך בחיסון. חלק גדול מהם במגזר הערבי ובאזורי מצוקה. מדינה נאורה היתה צריכה לשלוח מספר אמבולנסים לאזורים כאלה, ללכוד כלבים ולחסן.

היו"ר אבי יחזקאל:

צריך להיות גם ריאלי. במדינה נאורה כשלנו אין מספיק אמבולנסים לטיפול נמרץ ולפעמים גם אין אוכל לאנשים.

אברהם פורת:

אם נבדוק כמה הוציאו הרשויות בשנה האחרונה לטיפול בנושא הכלבת, היינו מוצאים שמשרד הבריאות הוציא מיליונים לחיסונים ולבדיקות, אחרים הוציאו הרבה על הסגרים וכו'. אם היינו לוקחים את כל הסכום הזה והיינו מקדישים אותו למבצע מניעה, היינו מורידים את העלויות. צריך שיהיה טיפול מערכתי כולל.

ועדת הכלכלה
06.01.1998

לצערי הרב יש היום שתי גישות בסיפור של החיות המשוטטות. גישה אחת אומרת שכל חיה בלי בעלים צריך להעבירה מהעולם וכמה שיותר מהר. זה נכון בעיקר לגבי חתולי רחוב. לגבי חתולים יש שתי תיזות: תיזה אחת אומרת שיש לחסל את כולם. תיזה אחרת אומרת, ואני תומך בה, שיש לעשות מאמץ רציני לעיקור החיות המשוטטות על מנת שלא יתרבו. אני יודע שעיריית תל-אביב נוקטת בשיטה זו ויש לי הבטחה מראש עיריית חיפה שגם בחיפה יעשו כך.

בסופו של דבר חלק גדול מחיות אלה נדרס, חלק מת בדרך הטבע או מקור ומימלא הן לא שורדות. אם במקום לעשות מבצע הרג המוני, היינו עושים מבצע של עיקור, אוכלוסיית החיות היתה יורדת מימלא. אם היינו עושים את כל הדברים הללו באופן מערכתי, ביחד ובשיתוף פעולה היינו פותרים גם את בעיית הכלבת וגם את בעיית ההתעללויות וההסגרים.

אני קורא לפרופ' שמשוני, שהוא האיש הבכיר והאחראי במערכת זו, ליזום מבצע ארצי משולב כדי לפתור את הבעיה. אני בעד שמי שיש לו כסף ישלם ויחסן אותו, ונגד "ארוחות חניס". עשו את "טיפות החלב" כי ידעו שאם החיסונים לא יהיו חניס, יהיו כאלה שלא יחסנו את ילדיהם. צריך למצוא את התקציבים הדרושים מכל הגורמים. גם משרד הבריאות יתן את חלקו, כי אחר כך הוא חוסך את זה בכך שלא יצטרך לתת טיפול. הרשויות תתנה את חלקן וכן גם האוצר. מבצע כולל שד"ר שמשוני יתווה, כולל החיסונים האוראליים, יקטין את הבעיה בצורה ניכרת.

מיכה גולדמן:

לצערי הרב לא כולנו חיים את מה שקורה בכל חלקי המדינה. אנו לא מתייחסים למה שקורה באזור המשולש, מה קורה באזור רמת הגולן, הערבה וקו התפר. אין חילוקי דעות לגבי חשיבות הפעילות של כל האגודות למיניהן. אך אם רוצים לצאת משייבה זו עם פתרון, הפתרון שמציע חבר הכנסת פורז לא יצמצם את מחלת הכלבת. אני בא מכפר תבור שהוא ישוב מבוסס, אך יש הבדל גדול במה שקורה קילומטר מכפר תבור. הבעיה שלנו אינה מודעות ברמת אביב ובכפר תבור. הבעיה שלנו היא איך מתמודדים במקומות שאין בהם מודעות.

אנשים יוצאים לטייל והם חוששים מבעיה כזו, לכן הם עושים פעולה נגד חתולים ובעלי חיים אחרים שמשוטטים. אז המשטרה צריכה להתערב, כי זה לא תמיד מקובל על הארגונים השונים, למרות שזה על פי החוק.

עד עתה לא שמעתי תשובה שתבטיח אזורים כמו שכונת הרכבת ואזורים דומים אחרים.

ג'קלין האן-אפרתי:

שלושת המקרים של כלבת היו באזורים שאין בהם הרבה וטרינרים ואין הרבה עמותות שדואגות לבעלי החיים. צריך שיהיו רופאים וטרינרים גם באזורי מיעוטים, בקיבוצים ובמושבים. הבעיה אינה בתל-אביב או ברמת השרון.

נעמה בלו:

אני עוסקת כבר כמה שנים באיסוף חתולים משוטטים, על פי בקשות של גורמים שונים. החתולים הושמדו בזריקת המתה הומנית על פי החוק. אנחנו לא צריכים להמציא את הגלגל, יש בעולם המערבי דרכים לפתור את הבעיות האלה. העולם המערבי הנאור לא נותן לחיות משוטטות להסתובב סתם ברחובות.

ועדת הכלכלה
06.01.1998

בשנת 1996 הוצאתי 300 חתולים מבית חולים "איכילוב" וכך גם מ"בלינסון", מתוך תקרות של חדרי ניתוח שהיו מושבתים שאי אפשר היה לנתח בהם, כי הפרעושים נפלו על המנותחים. אני עובדת עבור כ- 80 קיבוצים, אוספת את החתולים, מזריקה להם זריקת הרדמה והם מתים ללא כאב.

אני מפנה חתולים שמהווים מיטרד בלתי רגיל לאנשים. המגע עם בעלי חיים משוטטים הגיע בשנים האחרונות למצב בלתי נסבל. חדר הסי.טי. בבית חולים "אסותא" מושבת כתוצאה מכך כבר 3 ימים.

חשוב שמישיבה זו תצא הוראה שתחייב לעקר חיות בית, כדי לעצור את שטף החיות שמגיעות לרחוב. אני מבקשת שתהיה תקנה דחופה שתחייב בעלי חתולים וכלבים לחסנם נגד כלבת ומי שלא יעשה זאת יעבור על החוק ויקנס. צריך לאסור על אנשים שמגדלים בעלי חיים להשליך אותם לרחוב. זה דבר שגובל בשערוריה בלתי נסבלת. כמו כן, יש לחייב עמותות לקבל כל חיה משוטטת שמגיעה אליהם, לסרסה ולחסנה. דברים אלה יכולים למנוע את המגיפה.

דני שרמן:

אני מבקש להקריא את הנתונים הנכונים מתוך הנתונים של השרותים הוטרינריים בראשותו של פרופ' שמשוני: בין שנת 1977 עד 1996 אובחנו 713 מקרי כלבת בבעלי חיים, מתוכם 312 שועלים שהם 44%, 80 בבקר, 23 בצאן, 208 מקרים בכלבים ו-10 מקרים אצל חתולים. חישוב פשוט מראה שרק אחוז אחד בחתולים לעומת 29% בכלבים. בכך ניתן לסתור נתון אחד שהיחס בנגיעות בכלבת אינו 1:10 כפי שציין פרופ' שמשוני, אלא 1:30 ומעלה, ולגבי שועלים עוד יותר.

בין 1972 ל-1991, על פי דו"ח של השרותים הוטרינריים, אובחנו 478 מקרי כלבת בבעלי חיים. 174 מקרים בשועלים, 167 בכלבים ו-6 בחתולים. כלומר, יחס של 1:40. זה אומר שהיחס של 1:10 שציין פרופ' שמשוני סותר את מה שהוא פירסם בנתונים רשמיים.

אני מציין את העובדות הנ"ל בגלל שכל הזמן מבקשים להשמיד חתולים, מה עשו החתולים? חתולים הם לא הגורם העיקרי של הכלבת ויש להוציא את זה מהפרק. נכון שלהשמיד חתולים זה יותר קל מלתת חיסון אוראלי לשועלים, אך זה לא פותר את מחלת הכלבת.

זה שוטרינרים חשופים לחקירה, אינה צריכה להוות בעיה. זכותו של אדם להתלונן וחובתה של המשטרה לבדוק. אם לסגור את התיק או להמשיך לחקור, אלה דברים שסדר הדין הפלילי קובע, ואין לוטרינר לבוא בטענה למתלונן.

אם 103 מקרים של כלבת אובחנו בבקר ובצאן, היינו, פי 10 מחתולים, האם מישהו העלה בדעתו שנשמיד את הפרות הטעימות? אני אומר זאת, כי התפרסמה ידיעה על כך שהתגלתה מחלת כלבת בפרה. שלושת האנשים שמתו ממחלת הכלבת לא נדבקו מחתול. המקרה הראשון הוא של חייל ברמת הגולן שנדבק מחולדה, מקרה שני - ילדה מקלנסאוה שנדבקה מחיה בלתי מזוהה והמקרה השלישי הוא פגיעה של חיה גדולה. לפיכך, מדוע צריך להשמיד חתולים?

החיסון האוראלי הצליח ב- 12 מדינות באירופה. יש טענה שאומרת שבטמפרטורה גבוהה לא ניתן להפעיל את החיסון האוראלי, ולא היא. יש כתבי עת מדעיים שאומרים במפורש שגם בטמפרטורה גבוהה אפשר לשים חיסון אוראלי חה יפתור את הבעיה. כי כמעט חצי מהאבחנות הן בשועלים. לכן יש ללכת לעיקר ולא לטפל. אפשר לדלל, לעקר ולחסן. מדוע עד היום לא חייבו בעלי חתולים לחסנם? היום נזכרים לתת לכל הוטרינרים אישור לחסן כלבים? היכן היה פרופ' שמשוני עד היום? מי אשם בהתפרצות מחלת הכלבת? האם הארגונים שעושים עבודת קודש, הם האשמים? אשם זה שלא עשה חיסון אוראלי. אשם זה שלא נתן לוטרינרים לחסן כלבים.

אלי גפן:

אני חושב ששישיבה זו מפותפסת בגלל שיש כאן כל מיני מריבות וצריך להגיע לפתרון. היות שמחלת הכלבת היא מחלה שנפוצה רק ביונקים והתפוצה העיקרית היא בחיות בר, ובארץ בעיקר בשועלים, הפתרון היחידי לזה הוא החיסון האוראלי. יש הוכחות חד משמעיות שבאירופה זה יעיל. ישמו את זה באירופה בשנים האחרונות, ובגרמניה בה היו אלפי מקרי כלבת יש היום עשרות או מקרים בודדים. במקרה זה כדאי ללמוד מניסיונם של אחרים.

ירי והרעלות שועלים לא רק שלא מביא להפסקת הכלבת, אלא גורם להפצה מהירה יותר של הכלבת. השועלים והתנים חיים ביחידות משפחתיות, היינו, זוג שמתרבה ועוד כמה פרטים שנולדו בשנים שעברו והם עתרים בגידול הגורים. ברגע שיורים באחד מהפרטים המתרבים, הפרט השני עוזב והולך לחפש בן זוג או מביא בן זוג אחר. צריך גם לזכור שהחיות האלה חיות בטריטוריה, שמורשים להיכנס אליה רק פרטים שחיים בה ולא אחרים. ברגע שגורמים לדילול על ידי ירי או הרעלה, גורמים למעשה להפצה הרבה יותר גדולה של פרטים שחלק מהם נגועים בכלבת, והכלבת תגיע הרבה יותר מהר לכל מקום בארץ. ירי והרעלות כשיטה לדילול היא שיטה פסולה וההוכחה הכי טובה לכך היא שנוקטים בה 30 או 40 שנה, אך הכלבת ממשיכה להיות. נקטו בשיטה זו במשך 100 שנים באירופה, אך עד שלא עשו את החיסון האוראלי לא נפתרה הבעיה.

אלכס לוונטל:

אלה חצאי אמיתות. המקום היחיד שהחיסון האוראלי פתר את הבעיה הוא באנגליה, שהיא אי. באירופה לא נפתרה הבעיה.

אלי גפן:

פניתי לשרות הוטרינרי בשנת 1992 ואמרתי שכדאי להתחיל לחשוב על הרעיון של חיסון אוראלי. בתחילה היתה להם התנגדות, אך הם התחילו לעשות כמה ניסויים, ניסויי שטח וגם ניסויים בחיסונים. על ניסויים אלה יש לחזור בגלל סיבות שונות, אך לפחות נראה שהתרכיב שהשתמשו בו עבד יפה על השועלים ועבד פחות טוב על התנים. הבעיה היתה בעיקר בפיתיון, כנראה שהפיתיון שהתאים לשועלים לא התאים לתנים שכנראה בלעו אותו. חובה שהחיה תלעס את הפיתיון כדי שהיא תתחסן.

אחת מהתיאוריות של השרות הוטרינרי גורסת שיש צורך בשיתוף פעולה עם הארצות השכנות. זה לא מחוייב המציאות, כיוון שחיסנו באירופה אזורים שלמים שהיה להם גבול עם מקום נגוע ובכל זאת רוב החיות התחסנו.

ועדת הכלכלה
06.01.1998

בעקבות חיסון כזה יש גידול באוכלוסיית השועלים או באוכלוסיית החיות המחוסנות. זה מהווה בעיה, אך הוא ניתן לפתרון בכמה דרכים משולבות: טיפול במקורות מזון כמו מזבלות מצד אחד, וחיסון יותר מסיבי ויותר צפוף בהתאם לצפיפות. בנוסף לכך מפתחים היום פתיון שמכיל חומר שמונע התעברות, כך מונעים גם גידול של האוכלוסייה וגם מחסנים אותה.

אני סבור שהבעיה העיקרית היא חוסר תקציב. אם היה לשרות הוטרינרי תקציב מסודר, לא היתה שום סיבה שהעסק הזה לא יתגלגל הרבה יותר מהר. בזמנו יזמתי ישיבה אצל חבר הכנסת יוסי שריד והובטח לנו שהשרות הוטרינרי יקבל 600 אלף שקלים, אך הוא לא קיבל אפילו שקל אחד. כיום אמורים לעבור כ- 200 אלף שקלים לטובת השלמת הניסויים, אך גם תקציב זה תקוע בכל מיני מקומות.

היו"ר אבי יחזקאל:

במדינה בה מדברים על תקציב של מיליארדים, אין כמה מאות אלפי שקלים כדי לפתור את הבעיה.

אלי גפן:

אני חושב שחייבים למצוא כמה מאות אלפי שקלים לשנה זו, כדי שיוכלו לגמור את כל הבדיקות שצריך לעשות. במקרה הכי גרוע, היישום ידרוש בין מיליון שקלים למיליון דולר לכל שנה. חייבים לעשות את היישום הזה כל שנה, אחרת היקף המחלה יגדל.

רוני קומר:

במשרד לאיכות הסביבה קיימת קרן למען בעלי חיים. הקרן לא נהנית מהרבה כספים, אלא רק מכספי המשרד ומעט מכספי העברות מוועדת הכספים של הכנסת. בשנה שעברה הועברו רק 150 אלף שקלים.

ד"ר גפן ציין שהשר לשעבר, יוסי שריד, הבטיח בעבר 600 אלף שקלים. אני מבקש לציין שהמשרד לאיכות הסביבה העביר את חלקו, היינו, מחצית, וסכום זה חזר אלינו לאחר שלא נעשה בו שימוש.

היו"ר אבי יחזקאל:

ד"ר אלי גפן אמר שחטרים 600 אלף שקלים, האם אפשר להגדיר היכן הם?

ארנון שמשוני:

לא רק שחטר, אלא שבדצמבר 1996, שר החקלאות ואיכות הסביבה החליט ששני המשרדים יתחלקו. כלומר, 100 אלף שקלים משרד החקלאות ו- 100 אלף שקלים המשרד לאיכות הסביבה. הסכום שמשרד החקלאות אמור להעביר מחכה כבר שנה לסכום שהמשרד לאיכות הסביבה אמור להעביר ולא העביר עד היום.

רוני קומר:

100 אלף השקלים יועברו מהקרן למען בעלי חיים או מתקציב המשרד.

ועדת הכלכלה
06.01.1998

היו"ר אבי יחזקאל:

אני מבקש שיהיה ברור שפרופ' שמשוני ומר רוני קומר מהמשרד לאיכות הסביבה אומרים ש-200 אלף שקלים שמיועדים לניסיון החיסון האוראלי, שיסייע במלחמה במחלת הכלבת, יועברו עד הראשון בפברואר. אז גם תתקיים ישיבה במשרדי בהשתתפות שני המשרדים, למעקב תקציבי שתכליתו הניסוי בחיסון האוראלי. בנושא האוראלי אין עדיין יישום, כי פרופ' שמשוני אומר שיש סידרה של ניסויים שמחוייבים וכל עוד הם אינם מיושמים ואינם ממומשים עד תומם, אסור לעשות את החיסון האוראלי.

רוני קומר:

לגבי העיקור, הקרן למען צער בעלי חיים הוציאה מכרז למתן שרותי עיקור לבעלי חיים, על מנת לצמצם את האוכלוסייה.

חזי שם-טוב:

מאז 1994 אנו לא מבצעים דילול בעלי חיים משוטטים במחנות צה"ל, מלבד באירועי כלבת. לעומת זאת אנו כן עושים פעילות נרחבת בכל נושא המניעה: אי-אימוץ, מניעת אשפה, מניעת האכלת בעלי חיים על ידי חיילים, הסברה ואכיפה של החוקים. כתוצאה מכך לא הצלחנו להוריד את אוכלוסיית בעלי החיים, אלא להיפך, האוכלוסייה גדלה. מתוך הנתונים שנמסרו, אפשר ללמוד על גידול במגעים עם בעלי חיים. אנו מגדירים את עיקור המגעים כמגע עם חתולים משוטטים. חלק מהם קיבלו חיסון ואם לא היו מקבלים חיסון אינני יודע מה היה קורה ואולי היו חולים במחלת הכלבת.

אברהם פורז:

אנו לא צריכים להיות מאוד מודאגים, כי שמענו שאחז הכלבת בחתולים הוא זניח לגמרי.

חזי שם טוב:

פקודת הכלבת דנה בכלבים ולא בחתולים. יש לשנות את זה כי אנו יודעים שחתולים חולים בכלבת ובעוד מחלות אחרות שהן לא פחות מסוכנות.

החכרו כאן כל מיני טיפולים הומאניים לדילול אוכלוסיית בעלי החיים המשוטטים, כמו זריקה וכו'. איני בעד הסטרכנין, אך אני ממליץ על חומר אחר אלפאכלורלוח, חומר הדדמה שקל הרבה יותר להשתמש בו. מאחר שיש לנו בעיה עם המתות הומאניות, אני מציע להכניס מדבירים מורשים בלבד, שיוכשרו על ידי משרד החקלאות, על מנת לתת תשומת לב ראויה לנושא של המתה הומאנית.

אליעזר פרנקנברג:

ברור שהכלבת מועברת על פי צפיפות הכלביים המצויים בשטח. צריך לזכור שרק טיפול בחיות בר לא יפתור את הבעיה במלואה, משום שחיות בר יש להן את הדינמיקה שלהן וחיות בית יש להן את הדינמיקה שלהן. צריך לזכור שכושר הריבוי של חיות בית הוא פי 10 מכושר הריבוי של חיות בר. לכן טיפול בחיות הבית חשוב מאוד וצריך לטפל בנושא לפי האקולוגיה של שניהם.

ועדת הכלכלה
06.01.1998

נינה נטלסון:
(תרגום מאנגלית)

אגודת חיי עזרת לחיות בישראל ובמשך 13 שנים נתנו תמיכות כספיות לארגונים בישראל, כמו צער בעלי חיים בתל-אביב. נתנו תמיכה לוועידות, תוכניות חינוכיות וכן הלאה. במשך שנים רבות נמנעו השרותים הוטרינריים בישראל להשתמש בחיסון האוראלי. יש לי חוות דעת מהמרכז העולמי למחלות באמריקה, מהאקדמיה הלאומית למדע ומומחים עולמיים אחרים שאמרו שיש דרך אחת לשלוט בכלבת חיה החיסון האוראלי. אבל זה רק חלק קטן מתוכנית שחלקה השני הוא חינוך לציבור, לחסן חיות ולהעביר חיות מהרחוב, כי הן חשופות למחלות משום שהן חסרות בית.

חבר קונגרס מקליפורניה הסכים לשכנע את ממשלת ארצות הברית לספק כספים לישראל לצורך החיסון האוראלי וביקש ממני להציג את העניין בפני 50 חברי קונגרס החברים בקבוצה הנקראת CONGRESSIONAL FRIENDS OF ANIMALS. במשך שנים רבות ניסינו לארגן תמיכה אך לא קיבלנו אותה מהממשלה בישראל. ניסינו במשך 10 שנים לארגן אמבולנסים ותודות לחבר הכנסת אברהם פורז האמבולנס הראשון מגיע היום.

היינו רוצים לספק מרפאה ניידת כדי לספק את השירותים במחירים נמוכים בכל רחבי המדינה, וגם לעשות פעולות חינוכיות. המרפאה הניידת תפעל במקומות שאין בהם וטרינרים. ביקשנו מהמשרד לאיכות הסביבה להקציב 65 אלף דולר למרפאה ניידת שתהיה מצוידת במלוא הציוד וגם עובדים שיתפעלו אותה. במקום זאת הודיעו לנו מהמשרד לאיכות הסביבה שהם מעדיפים לעקר את בעלי החיים ולהחזירם לרחוב.

אלכס לונטל:

בגלל שבשנים האחרונות גדלה כמות המגעים בין אנשים וחיות, צפינו כבר לפני שנתיים שהולכת להיות כלבת בבני אדם. הסברנו ואמרנו שאם לא נדלל את החיות המשוטטות תהיה לנו כלבת בבני אדם ונהפוך לחלק מהעולם השלישי. כבר עתה יכול להיות שיש עוד כמה אנשים שבגופם גדל נגיף הכלבת ועולה לכיוון המוח. כל מגע עם חיה משוטטת דורש חיסון מלא, מכיוון שאי אפשר למצוא את החיה.

למרות שאני מזדהה עם דעותיו של חבר הכנסת פורז, יש לנו בעיה גדולה עם הנושא. ביקשנו מגרמניה 4000 מנות חיסון, אך הם שלחו לנו פקט חזרה וכתבו שכנראה התבלבלנו בשני אפסים. אם נמשיך במגמה הזו של חיסון המוני כזה, תוך שבועיים או שלושה יהיה מצב שיבוא אדם שנושך על ידי חיה בר ולנו לא יהיה לתת לו חיסון. צריך שכולם ידעו זאת, לפני שיקרה מצב שיחייב בדיקה של ועדת חקירה.

בעיית החיות המשוטטות היא בעיה קשה מאוד וצריך להתגבר עליה עכשיו ולא בעוד חודשיים.

היור' אבי יחזקאל:

אני מבקש לשאול את פרופ' שמשוני אם הוא יכול להציג לנו פתרונות עם לוח זמנים, בלי התניות שקשורות לחיסון האוראלי. כמו כן אני מבקש לדעת אם תוצא התקנה שתאפשר לכל הרופאים הוטרינרים לתת חיסון נגד כלבת.

אני מודיע לוטרינרים, שבמידה והם לא ייזמו מבצע החלה לחיסון, לא תהיה לי בעיה להיכנס לפעולה שתאפשר את הדבר.

אני מבקש לקבל עד הראשון בפברואר, מהמשרד לאיכות הסביבה ומפרופ' שמשוני, תשובות לגבי התקציב שאמור היה לעבור לניסוי בחיסון האוראלי.

ועדת הכלכלה
06.01.1997

אנו בוועדת הכלכלה, על דעתם של חבר הכנסת פורז וחבר הכנסת גולדמן, מציעים לשרותים הוטרינריים להכריז על מטה בראשות פרופ' שמשוני, עם נציגי משרד הבריאות ופורמים מהאוצר, צה"ל ונציגי השלטון המקומי. אנו מבקשים שהמטה יגבש בדחיפות תוכנית לאומית למאבק במחלת הכלבת. אנו מבקשים שכל הגורמים המעורבים יקצו משאבים כספיים כדי ליישם את אותה תוכנית ארצית.

במהלך חודש פברואר ניפגש עם הגורמים השונים כדי לבדוק איך ניתן לסייע במלחמה בכלבת.

אברהם פורז:

אני מבקש לפנות לפרופ' שמשוני ולומר שאם הוא לא יוביל את המטה, איש לא יוביל את זה. יותר מדי גורמים פועלים וכל אחד לנפשו. משרד הבריאות לחוד, המשטרה לחוד, האוצר לחוד וכל גורם פועל בנפרד. אם תהיה בעיה כספית, אני מודיע לך שנפתור את הבעיה.

ארנון שמשוני:

מי שחסר היום בישיבה זו הוא כמובן אגף התציבים באוצר, כי בלעדיהם כל הדיבורים על מתן חיסונים חינם, הקמת גוף וכו', לא יהיו. צריך לזכור שהדבר קם ונופל על כסף.

אברהם פורז:

בענין זה יש לנו שותפים מכל הבית, כולל אנשי קואליציה. לא מדובר כאן בסכומים גדולים, ולדעתי ניתן לפתור את הבעיה.

ארנון שמשוני:

עו"ד דני שרמן דיבר קודם, וצריך עזות מצח לא קטנה כדי לומר את הדברים שאמר. אני מצטער שבתחילת הישיבה לא אמרתי מספר דברים על המחלה. אין להשוות פרות לשועלים, ולקחת מתוך סטטיסטיקה של כמה שנים רק דברים מסויימים, זה חוסר זהירות. אם הוא היה בוחר לבחון סטטיסטיקה של שנים אחרות, כמו שנה שעברה, אז היחס היה 1:8 ולא 1:70 כמו שהוא ציין.

דובר הרבה על החיסון האוראלי, אך צריך לזכור שעבורנו הכי פשוט להשיג כמה מאות פתיונות ולפזר אותם ממטוס בשטח. האמריקאים לא איפשרו להכניס חיסון זה במשך 10 שנים, עד שהם לא ראו אם זה לא גורם לנזק ואם זה מתאים לחיות שיש להם בשטח. הבוקר קיבלתי מאמר אמריקאי שאומר, שאם כלב אוכל פיתיון של שועל, ולהזכירכם זהו נגיף חי ולא מומת, והכלב הזה חוזר לבית שיש בו במקרה תינוק עם שפעת והוא מלקק את פניו של התינוק, אותו תינוק, שבאותו יום של השפעת המערכת החיסונית שלו לא היתה תקינה, ימות תוך מספר חודשים מהכלבת.

הכלבת היא דבר מסוכן, ובכל פעולה שאנו נוקטים אנו מתייעצים עם מומחים מהעולם. לכן אי אפשר לפזר בשטח פתיונות בצורה לא מבוקרת, רק כי מישהו רוצה לעשות הון מטעמים ופופוליסטיים. קיבלתי מכתב ממנכ"ל ארגון בעלי החיים העולמיים, שאומר: צדקת בכך שלא התחלת בחיסון האוראלי לפני שקיבלת את תוצאות הניסויים. אנחנו מעוניינים בנושא זה והדבר גם יעבוד, אך יש לעשות זאת לאחר שהכל ברור.

ועדת הכלכלה
06.01.1998

בוריס יעקובסון:

קיבלתי את הפרוייקט הזה לפני חודשיים, ואת כל הזמן עד עכשיו השקעתי בלימוד הבעיה. כמה שאני לומד יותר, כך אני מבין כמה הנושא סבוך. צריך להבין שרק חיסון אוראלי לא יפתור את הבעיה.

אני מקווה להריץ שני ניסיונות כבר השנה, אם כמובן יהיה לכך מימון. הניסיון הראשון שהתוכנית עבורו מוכנה, יעלה 200 אלף שקלים. הניסיון השני שעתה אנו מכינים אותו אפשר לעשות במקביל. אני מקווה שתוך שנה וחצי נוכל לסיים את הניסויים.

אלי גפן:

כל ניסוי כזה אורך שנה.

בוריס יעקובסון:

אני אתחיל את הניסוי הראשון כבר השנה, אם יהיה המימון כפי שהובטח. לניסוי השני אין כסף. מלבד הניסויים האלה, כאשר נכנס לשלב החיסון האוראלי, יש להיכנס למערכת מעקב, כי זה לא חיסון חד פעמי, זבנג וגמרנו. זה לא כך, אלא זו מערכת עבודה של שנים ובאירופה לקח כשלוש שנים עד שהיו תוצאות. הנושא הזה דורש מעבדה ומעקב אחר העבודה. צריך להבין שלוקחים כסף חורקים אותו, בכל מטר זורקים 5 שקלים ובכל ק"מ זורקים 60 דולר. כדי לזרוק סכומים כאלה צריך ללמוד ולדעת. כולם חושבים שברגע שיהיה החיסון האוראלי הבעיה תיגמר, אך ברגע שיהיה החיסון האוראלי למשרד הבריאות יהיו יותר שלדים לבדיקה. אם בסוף הניסוי שלי אני אמליץ לחסן, יהיו יותר תנים ויותר שועלים, יותר מגע ומשרד הבריאות ימשיך לחסן.

ארנון שמשוני:

אני מקבל בברכה את דבריה של גבי נטלסון, על כך שהיא תנסה להשיג תרומות.

היוראבי יחזקאל:

אני מבין מדבריו של ד"ר יעקובסון שיש את 200 אלף השקלים עבור הניסוי הראשון. את הניסוי השני לא ניתן להתחיל משום שאין כסף וככל שיתחילו בו מאוחר יותר החיסון האוראלי יזחה ובכל מקרה הוא לא יתחיל לפני עוד שנה. הדבר החמור ביותר שעלצה מדבריו של ד"ר יעקובסון, שאחרי שיושלמו כל הניסויים, צריך כסף כדי לעקוב אחר החיסון. מהי להערכתך עלות השלב השלישי?

בוריס יעקובסון:

הקמת המעבדה תעלה כ- 200 אלף דולר וכדי להריץ את המעבדה צריך כמיליון וחצי שקלים מידי שנה.

ועדת הכלכלה
06.01.1998

היו"ר אבי יחזקאל:

לפי הבנתי, בשנה וחצי הקרובות, מדינת ישראל צריכה להקציב כשלושה מיליון דולר בשנה.

אני עומד על דעתי שיש להקים מטה למלחמה בכלבת, ואוי לנו אם לא נצליח להשיג שלושה מיליון שקלים לצורך פתרון כוללני למלחמה בכלבת. לפיכך בחודש הבא אנו נדון בבעיה בפורום מצומצם יותר, שלנו ושל השרותים הוטרינריים.

נינה נטלסון:

דיברתי עם ד"ר חפץ זיש לי מכתב בקשר לנושא. לדבריו ד"ר שמשוני הגיש כבר לפני שנהיים הצעה לציוד האירופי שיקציבו 2.2 מיליון דולר לפימון החיסון האוראלי. ד"ר שמשוני היה מסוגל לבצע את החיסון האוראלי ואפשר לבצע את החיסון לפי התוכנית שבהצעתו.

היו"ר אבי יחזקאל:

אני מודה לך על המסמכים, הישיבה נעולה.

הישיבה נעולה ב-10:10